

ΕΘΝΟΥΣ

3 ΑΠΡ. 1961

ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ Κ. ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΦΡ. ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ - ΜΕΝΕΓΑΚΗ

Πριν ακόμη μιλήσουμε για την καλλιτεχνική αξία των γλυπτικών έργων της Φρόσως Ευθυμιάδη - Μενεγάκη, που φιλοξενεί η αίθουσα της οδού 'Αμαλίας, πρέπει να εξάρουμε τον τρόπο του παρουσιασμάτος τους. Είναι η πρώτη φορά που οι 'Αθηναίοι φιλότεχνοι μπορούν να χαρούν έργα τέχνης τόσο καλά τοποθετημένα και τόσο τεχνικά φωτισμένα. Φοβούμαι πως πρόκειται για κάτι τό μοναδικό και ανεπανάληπτο, γιατί μήτε είναι εύκολο να βρεθώ μία τέτοια σάλλα — αυτή δεν πρόκειται δυστυχώς να στεγάσει άλλη καλλιτεχνική έκθεση — μήτε μπορεί να ελπίζω κανείς πως θα διατεθούν τόσες πνευματικές και οικονομικές δυνάμεις για τέτοιο σκοπό.

Δέν έχουν περάσει ούτε τέσσερις μήνες από τότε που η στήλη μας άσχο 'ηκε με την προσφορά της Μενεγάκη — η έξ' αφορμής της συμμετοχής της στην τελευταία πανελλήνιο. Θα ήταν ίσως περιττό να επανέλθουμε, αν η τωρινή έκθεση της δεν περιελάμβανε σειρά καινούργιων γλυπτών, που προεκτείνουν τα πνευματικά της δρόσημα, κι' ακόμη αν η παράθεση αντιπροσωπευτικών έργων της προηγούμενης συγκομιδής της (από τό 1955 ως τό 1960) δεν μας έδινε την εύκαιρία να εκτιμήσουμε πλατύτερα την απόδοσι των τόσο γόνιμων όσο κι' οδυνηρών αναζητησών της.

Από τον καιρό που η Φρόσω β-φτιαχνε με τον εύπλαστο πηλό τα ζωάκια της ως τώρα, που καταπιάνεται με τις μεγάλες ήμισφαιρημένες τέχνης μετάλλινες συμβολικές συνθέσεις της, έκανε έναν εκπληκτικό δρόμο. 'Ερευνητικό κι' ανήσυχο πνεύμα, δεν άφησε μήτε μία μέρα να περάσει χωρίς να προβληματισθώ, να εργασθώ, να σπουδάσω. 'Εμελέτησε τα γλυπτά των αρχαίων 'Ελλήνων, των Αιγυπτίων, των Χετταίων, των Νέγρων, έπεσκέφθη τα κυριότερα μουσεία της Εύρώπης, της 'Αφρικής, της 'Ανατολής, γνώρισε τη λαϊκή τέχνη σ' όλη της την έκτασι. 'Ο,τι θησαύρισε από τις συστηματικές μελέτες της και τ' άπειρόριθμα ταξίδια τ' άφομοίωσε — χωρίς ν' άφήση ν' άσκήσουν επίρροη στή δουλειά της — κι' έπειτα τ' άλησμόνησε, εθώνοντας έτσι στήν απόλυτη έφαρμογή

έκείνου που είπε ο 'Ερριώ: «Καλλιέργεια είναι αυτό που μένει άφού τά έχασουμε όλα».

Συγχρονισμένη, άλλ' όχι άνατροπική, έλληνική μ'α και παγκόσμια, συμβολική χωρίς έξωλογικές τάσεις, λιτή, άσπληρη κι' άπλουστεμένη, μ'α γεμάτη από συγκινησιακά, καθαρά πλαστικά και λυρικά στοιχεία, η τέχνη της Φρόσως Ευθυμιάδη - Μενεγάκη προσφέρει στο θεατή μίαν αισθητική άπύλασι από τις πιο ύψηλες και τις πιο σπάνιες.

ΠΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ Είναι κάπως γνωστή ως ζωγράφος ή Πιπίτσα Φιλίππιδη που υπήρξε μαθήτριο του έξαιρέτου καλλιτέχνη και δοσκόλο Δημήτρη Γιαννοικάκη, από τη συμμετοχή της σ' έκθεσις ομοδικές. 'Η πρώτη άτομική έκθεσις της, που στεγάζεται στή μικρή αίθουσα του «Ζυγού» μ'ας φέρνει πιο κοντά στή δουλειά της, μ'ας κάνει να εκτιμήσουμε σ' όλη της την έκτασι την καλλιτεχνική της πορεία.

Είναι εύγάριστο τό ότι η νέα ζωγράφος, που φιλοτεχνούσε ως τώρα συμπαθητικές τοπιογραφικές και ενε κρεσ φύσεις» με δάσι την αναπασάσασσι, άρχίζει ν' άπλώνεται σ' ευρύτερους όρίζοντες να επιδιώκη μία πιο συγχρονισμένη και πιο έλευθερη έκφρασι. Στά πρόσφατα έργα της οι άφαιρέσεις είναι άρεκτά τολμηρές, η νοηματική τους ύλη καθαρότερη κι' η τεχνική πιο τρονωρημένη. Πρόκειται για ένα ξεκίνημα από τα πιο έπιδοφόρα.

ΚΩΣΤΑ ΠΛΑΚΩΤΑΡΗ

Πάνε πολλά χρόνια από τότε που είδα για πρώτη φορά έργα του Κώστα Πλακωτάρη. 'Ηταν η εποχή των πρώτων κυβιστικών εκδηλώσεων. 'Επηρεασμένος από τις μελέτες του ό εκκολαπτόμενος ζωγράφος, έφρόντιζε ν' άποφεύγη την κοινοτοπή έκφρασι, να παρουσιάζεται άσο γίνε-ται πιο μοντέρνος. Μερικά από τα έργα της περιόδου εκείνης (1923 — 1926), που επιδεικνύει τώρα στο «Ζυγό», μ'ας πείθουν πως οι προσπάθειές του δεν ήταν άκαρπες. Τα νεανικά έργα δεν έχουν τις χτυπητές αδυναμίες των πρωτολειών. Με τον καιρό τό στίγμα της πορείας του άλλαξε. 'Εγκαταλείποντας την κυβιστική σχηματοποίηση ό Πλακωτάρης έπεδωθή στήν έρευνα των επιδράσεων του ήλιακού φωτός επί των αντικειμένων και την πιστή έρμηνεία του υπαίθρου. 'Εφιλότηνησε πλήθος τοπιογραφιών και σκηνών από τη ζωή των αγροτών που διακρίνονται για τη λιτότητα της διατυπώσεως, την επιτυχημένη κατανομή του φωτός και τη ζωστή άτύμφοαιρά τους. Κάμποσα από τα καινούργια του έκθέματα έχουν τις ίδιες άρετές, μόνο που κάποιες κυβιστικές διαπλάσεις υπενθυμίζουν την εποχή των πρώτων του πηπέων.

'Αν είναι άποτέλεσμα έσωτερικής ανάγκης που υπαγορεύουν ή άγαμνήσεις ή άπλάς έπιβυμα έκδύσεως άνανωτικών τάσεων στροφή — έπιστροφή — καλύτερη — αυτή, θα φανή όταν ό Πλακωτάρης μ'ας δώσει πιο μεστά και πιο άδρά δείγματά της.

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

δρ
υ
με
ρι
μο
νο